

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gezondheidsraad
Postbus 16052
1500 BB DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Strategie, Kennis en
Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
0000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door

Datum **- 15 MAART 2022 -**
Betreft 2022 - Adviesaanvraag Eiwittransitie

Geachte heer

Ons kenmerk
DGA / 22013469

Een verschuiving in het voedingspatroon naar minder dierlijke en meer plantaardige producten is bevorderlijk voor de gezondheid van consumenten en duurzamer. Het kabinet streeft in haar beleid naar een gezonde balans in de verhouding van dierlijke en plantaardige eiwitten in ons dieet, conform de adviezen hieromtrent van het Voedingscentrum. Het advies van het Voedingscentrum via de Schijf van Vijf komt momenteel neer op een verhouding van 50:50 dierlijk: plantaardig eiwit. De Schijf van Vijf is gebaseerd op de Richtlijnen goede voeding en de voedingsnormen van de Gezondheidsraad. In Nederland wordt echter momenteel meer dierlijk dan plantaardig eiwit geconsumeerd. Zo is in het huidige Nederlandse consumptiepatroon (Voedselconsumptiepeiling) de gemiddelde eiwitconsumptie 78 g/dag en is de verhouding tussen dierlijk en plantaardig eiwit 60:40.

De verschuiving naar een voedingspatroon met meer plantaardige eiwitten wordt als een mogelijkheid gezien om de milieudruk te verlagen. Verschillende adviezen refereren hieraan. Bijvoorbeeld in de Transitie-agenda Biomassa en Voedsel (2018) wordt een verschuiving in de verhouding dierlijk en plantaardig eiwit van 60:40 naar 40:60 geadviseerd, evenals een reductie van 10% tot 15% van de totale eiwitinname ten behoeve van een duurzaam dieet. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) adviseerde in 2018 om als doel te stellen "dat het aandeel dierlijke eiwitten in het eetpatroon in 2030 is gedaald naar 40% van de totale eiwitconsumptie; een duurzaam en gezond eetpatroon houdt in dat er meer plantaardige en minder dierlijke eiwitten worden gegeten." Daarbij adviseerde de Rli: "Pas de Schijf van Vijf aan op het streven naar het verminderen van het aandeel dierlijke eiwitten naar 40% van de totale eiwitconsumptie. Maak dit hanteerbaar voor mensen in recepten en menu's."

Wat de consequenties van deze veranderingen van het voedingspatroon zijn voor de gezondheid, is nog onvoldoende duidelijk.

Adviesaanvraag Gezondheidsraad

Wij vragen u om advies uit te brengen over de effecten op de gezondheid van eiwittransitie in het voedingspatroon van consumenten in relatie tot

duurzaamheid. Met andere woorden: welke gezondheidkundige grenzen zitten er aan een duurzaam voedingspatroon?

Met de eiwittransitie wordt zowel bedoeld het verschuiven van het voedingspatroon naar een meer plantaardig dieet (meer plantaardige eiwitten, minder dierlijke eiwitten), het minderen van de eiwitconsumptie in absolute termen en consumptie van alternatieve eiwitten.

In het advies zijn voor ons de volgende deelaspecten belangrijk:

EFFECTEN OP GEZONDHEID

Wat zijn – op basis van de adviezen Richtlijnen goede voeding 2015 en Voedingsnormen – de verwachte gevolgen van eiwittransitie voor de gezondheid van Nederlanders en in het bijzonder voor fysiek kwetsbare groepen (zoals ouderen, kinderen en mensen met een zwakke gezondheid)?

Het gaat hierbij om de voedingskundige gevolgen van eiwittransitie voor de inname van voedingsstoffen, met in het bijzonder aandacht voor eiwitkwaliteit en voedingsstoffen (zoals ijzer, calcium, vitamine B12 en omega-3 visvetzuren). Bij de uitwerking zien we graag de volgende aspecten terug:

1. De voedingskundige gevolgen van de verandering van de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in het voedingspatroon van 60:40 naar 40:60, bij gelijkblijvende hoeveelheid eiwitinname. Graag zien we in de uitwerking enkele scenario's terug die voor Nederland relevant zijn.
2. Welke groepen in de bevolking kunnen toe met (wat) minder eiwit, en hoeveel minder?
3. Wat zijn de voedingskundige gevolgen van een combinatie van verschuiving naar minder dierlijke en meer plantaardige eiwitten en een verantwoorde verlaging van de eiwitinname.

EFFECTEN OP DUURZAAMHEID

Het uitgangspunt van deze adviesaanvraag is de gezondheidkundige aspecten van de eiwittransitie. De verschuiving naar een meer plantaardig dieet komt voort uit de noodzaak om verder te verduurzamen. Het is daarmee zinvol om de duurzaamheidseffecten in het advies als context te beschrijven, gebruik makend van relevante indicatoren. Bij de uitwerking zien we graag het volgende aspect terug:

4. Wat zijn de duurzaamheidseffecten (globale schets) van de bij vraag 1 gebruikte scenario's, gebruikmakend van beschikbare kennis.

INTEGRATIE DUURZAAMHEID BIJ RICHTLIJNEN GOEDE VOEDING

In het advies Voeding, gezondheid en duurzaamheid: een blik vooruit uit 2020 geeft de Gezondheidsraad aan bij de toekomstige herziening van de Richtlijnen goede voeding een integratie van effecten op gezondheid en duurzaamheid te beogen. In dat advies werd een modulaire aanpak bepleit.

5. Graag zien we in de uitwerking van deze adviesvraag over de gevolgen van de eiwittransitie voor gezondheid en in relatie tot duurzaamheid een aanzet voor een aanpak voor de integratie van gezondheid en duurzaamheid, die benut kan worden bij de beoogde herziening van de Richtlijnen Goede Voeding.

Directoraat-generaal Agro
Directie Strategie, Kennis en
Innovatie

Ons kenmerk
DGA / 22013469

Tot slot

Wij begrijpen dat de uitwerking van het gevraagde advies enige tijd vraagt. Gezien het belang van de vragen voor het beleid zowel op het gebied van volksgezondheid als duurzaamheid (stikstof, klimaat) verzoeken wij u uiterlijk begin 2023 het advies op te leveren. We ontvangen graag uw reactie op dit verzoek, met daarin een planning voor dit adviestraject.

Hoochachtend,

Henk Staghouwer
Minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Maarten van Ooijen
Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport